

**TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ:
İNCELEMELER VE YANSIMALAR
II**

Editörler

Doç. Dr. İsmail ŞAN

Doç. Dr. Hanife Gülhan ORHAN KARSAK

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ: İNCELEMELER VE YANSIMALAR

II

Editörler

Doç. Dr. İsmail ŞAN

Doç. Dr. Hanife Gülhan ORHAN KARSAK

Yazarlar

H. Gülhan ORHAN KARSAK - İsmail ŞAN - Meltem YURTÇU -
Mustafa ERSOY - Serkan DEMİR - Ayşe IŞIK ÖNER - Fatih KARATAŞ
- Özgür ŞİMŞEK - Ümit YAKAR - Derya KARADENİZ - Zeynep KISAK
KARADOĞAN -Yunus Emre ŞİMŞEK

E-ISBN: 978-625-5711-46-5

DOI: 10.54637/vizetek.9786255711465

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap elektronik ortamda yayımlanmaktadır.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Ahmet TUNÇDEMİR

Baskı: Ankara | Ekim, 2025

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetkeyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

**TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ:
İNCELEMELER VE YANSIMALAR**

II

Editörler

Doç. Dr. İsmail ŞAN

Doç. Dr. Hanife Gülhan ORHAN KARSAK

Yazarlar

Doç. Dr. H. Gülhan ORHAN KARSAK

Doç. Dr. İsmail ŞAN

Doç. Dr. Meltem YURTÇU

Doç. Dr. Mustafa ERSOY

Doç. Dr. Serkan DEMİR

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe IŞIK ÖNER

Dr. Fatih KARATAŞ

Dr. Özgür ŞİMŞEK

Dr. Ümit YAKAR

Arş. Gör. Derya KARADENİZ

Arş. Gör. Zeynep KISAK KARADOĞAN

Klinik Psikolog Yunus Emre ŞİMŞEK

(Yazarlar ünvan ve alfabetik sıraya göre sıralanmıştır)

ÖNSÖZ

İkinci cilt olarak elinize aldığınız bu eserin hazırlanışında 2030 sürdürülebilir kalkınma hedefleri bağlamında güncel konuların, 2024 yılında yürürlüğe konulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alma durumunu incelemek ve bu çerçevede modelin niteliğini artırmak üzere modele ve modele uygun biçimde hazırlanan öğretim programlarına bir takım öneriler getirmek amacıyla yola çıktık.

2024 yılında uygulamaya konulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM), bireyin bütüncül gelişimini merkeze alan, çağın gereksinimlerine yanıt verebilen, aynı zamanda milli ve insani değerleri önceleyen bir eğitim vizyonu sunmaktadır. Bu modelin felsefi temelleri, zihinsel, duygusal, sosyal, fiziksel ve ahlaki gelişim alanlarını bir bütün olarak gören bir yaklaşım üzerine temellenmiştir. Modelin nihai hedefi bu çok yönlü gelişim sürecini “yetkin ve erdemli bireyler” yetiştirme amacıyla buluşturmadır.

2015 yılında Birleşmiş Milletler tarafından evrensel bir eylem çağrısı olarak kabul edilen sürdürülebilir kalkınma hedefleri, diğer adıyla küresel hedefler, gezegeni koruyarak tüm insanlığın barış ve refah içerisinde 2030 yılına kadar yaşamasını amaçlamaktadır. Bütünleşik biçimde ele alınan 17 hedefle, bir alandaki eylemin diğer alanlardaki sonuçları etkileyeceğine ve kalkınmanın sosyal, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirliği dengelemesi gerekliliğine işaret ederler. Hedeflere ulaşmada şüphesiz toplumsal yaratıcılık, bilgi birikimi, çevresel hususlar, teknoloji ve finansal kaynaklar güncel konular olarak önem arz etmektedir. Bu nedenle eserde ulusal ve küresel düzeyde sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada, TYMM'nin değer temelli, eleştirel ve yaratıcı düşünen, çözüm odaklı birey odağının model kapsamında hazırlanan farklı öğretim programlarına derinlemesine yansımalarını ele aldık.

Modelin güncel konularla ve sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle bütünleştirilmesinin, yalnızca bir eğitim politikası tercihi değil, aynı zamanda küresel sorumluluğun ve ulusal vizyonun kesişim noktası, geleceğin bireyinin sahip olması gerekli niteliklerin yapıtaşı olduğu düşünüldüğünde, güncel konulara odaklanan bu eserin maarif modele ışık tutması önem arz etmektedir. Sürdürülebilir kalkınma hedefleri arasında yer

alan ve eserde ele aldığımız toplumsal eşitsizlik, sorumlu üretim ve tüketim, iklim eylemi, TYMM'nin temel ilkeleriyle doğal bir uyum içindedir ve bu uyumun artırılması Türkiye'nin gelecek vizyonu için değerlidir. Model, bireyin bilişsel, duyuşsal ve etik gelişimini destekleyerek nitelikli eğitimin yalnızca akademik bir kazanım değil, aynı zamanda sosyal adalet, çevresel duyarlılık ve toplumsal dayanışma için bir araç olduğunu vurgular. Bu yönüyle TYMM, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşma yolunda ülkenin ulusal ve uluslararası hedefleri için stratejik bir kaldıraç işlevi görmelidir. Bu işlevin yerine getirilmesi için TYMM'nin değişim ve dönüşümlere uyum sağlayacak biçimde, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin ve güncel konuların dikkate alınması oldukça önemlidir. Şüphesiz eğitimde dijital yeterliklerin geliştirilmesi, öğretimde güncel teknolojilerin kullanımı, ek olarak psikolojik sağlamlık, farklılaştırılmış öğretim, sorumlu tüketim, üretim, girişimcilik ve kapsayıcılık gibi öğeler, öğrencileri yalnızca çağın değil, geleceğin dünyasının da sorumluluk sahibi aktörleri hâline getirmeyi amaçlamaktadır. Bu kitapta yer alan incelemeler ve yansımalarla, TYMM vizyonunu küresel sürdürülebilirlik perspektifiyle bütünleştirerek, insanlığın ortak geleceğine katkılar sunan yapısının gelişimine destekçi bir rol üstlenmeyi amaçlamaktayız.

Elinizdeki eser, belirtilen tüm güncel konularla yalnızca bir eğitim reformunu değil; insanı merkeze alan, dijital çağın gereksinimlerini ulusal değerlerle sentezleyen bir medeniyet tasavvurunu gelecek vizyonu ve küresel rekabetler çerçevesinde anlamaya yönelik bir incelemedir. Bu bağlamda eserin yüzyılın gelişmelerine uygun biçimde güncel konularla ve sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle bağdaştırılarak TYMM'nin anlamlandırılması ve geliştirilmesinde eğitim alanındaki akademisyenlere, araştırmacılara, öğretmenlere, öğretmen adaylarına, eğitim politikaları yapımcılarına katkılar sunmasını beklemekteyiz.

Bu kıymetli eserin hazırlanışında uzman bakış açıları ile katkılar sunan yazarların emeklerinin alana ve okuyucuya derin dokunuşlarla uzanması dileklerimizle... “Dijital Yeterlikler” bölümü ile Mustafa ERSOY’a; “Dijital İyi Oluş” ve “Metaverse” bölümleri ile İsmail ŞAN’a; “Yapay Zeka” bölümü ile Hanife Gülhan ORHAN KARSAK’a; “Dijital Ölçme Değerlendirme Araçları” bölümü ile Meltem YURTÇU’ya; “Eğitimde Oyunlaştırma” bölümü ile Ümit YAKAR’a; “Kapsayıcılık” bölümü ile Serkan DEMİR’e;

“İklim Değişiklikleri” bölümü ile Ayşe IŞIK ÖNER’e; “Toplumsal Eşitsizlik” bölümü ile Araş. Grv. Derya KARADENİZ’e ve Dr. Fatih KARATAŞ’a; “Psikolojik Sağlamlık” bölümü ile Dr. Özgür ŞİMŞEK’e ve “Sorumlu Tüketim, Üretim ve Girişimcilik” bölümü ile Araş. Grv. Zeynep KISAK’a katkıları için en içten sonsuz teşekkürlerimizle...

Ekim, 2025

Doç. Dr. İsmail ŞAN

İnönü Üniversitesi

Doç. Dr. Hanife Gülhan ORHAN KARSAK

Kırklareli Üniversitesi

Bölümler ve Yazarlar

1. BÖLÜM

DİJİTAL YETERLİLİKLER

Doç. Dr. Mustafa ERSOY | ORCID: 0000-0002-7320-8844

2. BÖLÜM

DİJİTAL İYİ-OLUŞ

Doç. Dr. İsmail ŞAN | ORCID: 0000-0003-0780-0169

3. BÖLÜM

METAVEVERSE

Doç. Dr. İsmail ŞAN | ORCID: 0000-0003-0780-0169

4. BÖLÜM

YAPAY ZEKA

Doç Dr. H. Gülhan ORHAN KARSAK | ORCID: 0000-0001-5927-6341

5. BÖLÜM

DİJİTAL ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇLARI

Doç. Dr. Meltem YURTÇU | ORCID: 0000-0003-3303-509

6. BÖLÜM

EĞİTİMDE OYUNLAŞTIRMA

Dr. Ümit YAKAR | ORCID: 0000-0002-2317-5159

7. BÖLÜM

KAPSAYICILIK

Doç. Dr. Serkan DEMİR | ORCID: 0000-0002-2331-9861

8. BÖLÜM

İKLİM DEĞİŞİKLİKLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe IŞIK ÖNER | ORCID: 0000-0002-9494-2687

9. BÖLÜM

TOPLUMSAL EŞİTSİZLİK

Arş. Gör. Derya KARADENİZ | ORCID: 0000-0002-1495-7896

Dr. Fatih KARATAŞ | ORCID: 0000-0001-9633-2939

10. BÖLÜM

PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK

Dr. Özgür ŞİMŞEK | ORCID: 0000-0003-1069-3667

Klinik Psikolog Yunus Emre ŞİMŞEK | ORCID: 0009-0003-3121-1775

11. BÖLÜM

SORUMLU TÜKETİM, ÜRETİM VE GİRİŞİMCİLİK

Arş. Gör. Zeynep KISAK KARADOĞAN | ORCID: 0000-0001-9403-0021

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

DİJİTAL YETERLİLİKLER.....	1
----------------------------	---

Mustafa ERSOY

2. BÖLÜM

DİJİTAL İYİ-OLUŞ.....	53
-----------------------	----

İsmail ŞAN

3. BÖLÜM

METAVEVERSE	81
-------------------	----

İsmail ŞAN

4. BÖLÜM

YAPAY ZEKA	111
------------------	-----

H. Gülhan ORHAN KARSAK

5. BÖLÜM

DİJİTAL ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇLARI.....	155
--	-----

Meltem YURTÇU

6. BÖLÜM

EĞİTİMDE OYUNLAŞTIRMA.....	181
----------------------------	-----

Ümit YAKAR

7. BÖLÜM

KAPSAYICILIK.....	209
-------------------	-----

Serkan DEMİR

8. BÖLÜM

İKLİM DEĞİŞİKLİKLERİ.....	237
---------------------------	-----

Ayşe IŞIK ÖNER

9. BÖLÜM

TOPLUMSAL EŞİTSİZLİK.....	263
---------------------------	-----

Derya KARADENİZ

Fatih KARATAŞ

10. BÖLÜM

PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK.....291

Özgür ŞİMŞEK

Yunus Emre ŞİMŞEK

11. BÖLÜM

SORUMLU TÜKETİM, ÜRETİM VE GİRİŞİMCİLİK.....319

Zeynep KISAK KARADOĞAN